

**UCHWAŁA NR LIX/391/2023
RADY GMINY W NAGŁOWICACH**

z dnia 29 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nagłowice
na lata 2024 – 2026.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40) oraz art. 176 pkt. 1 art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. 2023 poz. 1426) Rada Gminy w Nagłowicach postanawia:

§ 1. Przyjąć Gminny Program wspierania Rodziny w Gminie Nagłowice na lata 2024-2026 w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nagłowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 1.01.2024 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Szczepan Treter

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE NAGŁOWICE NA LATA 2024-2026

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Uzasadnienie	5
2. Podstawa prawna	5
3. Diagnoza społeczna	5
4. Analizowanie SWOT	9
5. Adresaci Programu	11
6. Cele Programu	11
7. Realizacja Programu.....	14
8. Źródła finansowania programu	15
9. Monitoring i ewaluacja	15
Podsumowanie	15

I. WSTĘP

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro swoich mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom intelektualny, kulturalny oraz moralny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, ciągły wzrost bezrobocia, niski poziom wynagrodzeń za pracę i wiążące się z tym zjawisko poczucia izolacji społecznej, krzywdy, a co za tym idzie wycofanie się z życia społecznego, bierność, często pogorszenie stanu zdrowia, a także w dużym stopniu problem nadużywania alkoholu przez jednego lub oboje rodziców, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci. Wymienione tu czynniki bardzo często są przyczyną zepchnięcia rodzin do systemu pomocy społecznej. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Zjawiska te prowadzą zazwyczaj do rozpadu rodziny, a tym samym wzrostu rodzin niepełnych, pogłębiają bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzą za sobą zjawisko przemocy w rodzinie. Rodziny te znajdują się więc w kręgu zainteresowań pomocy społecznej. Pozostawienie ich bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Podstawą opracowania Programu Wspierania Rodziny Gminy Nagłowice na lata 2024-2026 jest art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2023 poz. 1426). Zgodnie z wymienioną ustawą do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. W myśl ww. ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz organizacjami społecznymi. Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej działania własne realizowane przez samorząd gminy to:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) (uchylona)
 - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;

- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminie:
 - a) do dnia 31 stycznia danego roku - za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
 - b) do dnia 31 lipca danego roku - za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1.

Gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

Na mocy ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016 r. (Dz.U. 2023 poz. 1923) poszerzył się obszar działań asystenta rodziny poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, o którym mowa w art. 8 ust. 1, 2, 3, które polega na:

1. Rodzina jest uprawniona w sytuacjach, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 2–4, do poradnictwa w zakresie:

- 1) przezwyciężania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;
- 2) wsparcia psychologicznego;
- 3) pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych;
- 4) dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

2. Poradnictwo w zakresie, o którym mowa w ust. 1, dla kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3, koordynowane jest przez asystenta rodziny, o którym mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3. Koordynacja, o której mowa w ust. 2, polega na:

- 1) opracowywaniu wspólnie z osobami, o których mowa w ust. 2, katalogu możliwego do uzyskania wsparcia;
- 2) występowaniu przez asystenta rodziny w imieniu osób, o których mowa w ust. 2, na ich żądanie, do podmiotów, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyłączeniem świadczeniodawców, w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia, na podstawie pisemnego upoważnienia.

Niniejszy Program jest propozycją zintegrowanych kierunków działań realizowanych w zakresie opieki nad dziećmi i rodziną na terenie gminy Nagłowice.

UZASADNIENIE PROGRAMU

W świetle założeń ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Zgodnie z art. 176. Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zasadnym jest wprowadzenie w Gminie Nagłowice trzyletniego programu wspierania rodziny na lata 2024-2026. Priorytetem będzie podejmowanie działań profilaktycznych i osłonowych, których celem jest zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców. Każdy świadczeniobiorca powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach powołanych do tego celu.

PODSTAWA PRAWNA:

Obowiązek wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wynikających z zapisów art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zadaniem własnym gminy. Opracowanie programu oraz jego wdrażanie będzie realizowane w oparciu o następujące przepisy prawne:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny;
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem"
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

III. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Gmina Nagłowice położona jest w południowo - zachodniej części województwa świętokrzyskiego, w sąsiedztwie gmin: Jędrzejów, Oksa, Radków, Moskorzew, Słupia Jędrzejowska, Sędziszów. W skład Gminy wchodzi 17 sołectw : Brynica Mokra, Caców, Cierno – Żabieniec, Chycza Brzóstki, Deszno, Jaronowice, Kuźnice, Nagłowice, Nowa Wieś, Rakoszyń, Rejowiec, Ślęcin, Trzciniec, Warzyn Drugi, Warzyn Pierwszy, Zagórze, Zdanowice. W gminie Nagłowice mieszka 4861 osób, w tym 2460 kobiet i 2401 mężczyzn (stan na dzień 31.12.2022 r.).

Na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nagłowice wynika, że w 2021 r. udzielono wsparcia 190 rodzinom, natomiast w 2022 r. 146 rodzinom.

Dla potrzeb Programu opracowano Kartę Diagnostyczną zawierającą m.in. informacje na temat liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci, liczby dzieci z terenu Gminy Nagłowice umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz stypendiów szkolnych i socjalnych. Karta diagnostyczna służy do analizy danych o rodzinach objętych wsparciem oraz określenia celów pracy z rodziną.

Tabela nr 1. Karta diagnostyczna

Wyszczególnienie	Lata	
	2021	2022
Liczba mieszkańców Gminy Nagłowice	4912	4861
Liczba dzieci zamieszkałych Gminę w wieku 0-18	964	934
Liczba osób bezrobotnych	130	115
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	190	146
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	306	294
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	24	20
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	3	2
Liczba rodzin korzystających z KDR	25	63
Liczba rodzin objętych procedurą przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Niebieskie Karty”	14	10
Liczba dzieci korzystających ze stypendiów socjalnych	63	82
Liczba dzieci korzystających z zasiłków szkolnych	2	5
Liczba dzieci/młodzieży z terenu Gminy Nagłowice przebywających w pieczy zastępczej	6	7
Liczba asystentów rodziny	1	1
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodziny	14	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nagłowicach za rok 2021 i 2022

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę rodzin oraz liczbę osób w rodzinach korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w podziale na przyczyny korzystania z pomocy.

Tabela nr 2. Powody przyznania pomocy społecznej w latach 2021 – 2022

Powody trudnej sytuacji życiowej	2021		2022	
	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	46	93	46	87
Wielodzietność	19	106	20	113
Bezrobocie	34	76	31	57
Niepełnosprawność	45	85	39	71
Długotrwała choroba	52	93	54	100
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	22	67	25	70
w tym : rodziny niepełne	8	21	9	25
wielodzietne	1	5	0	0
Przemoc w rodzinie	1	9	1	8
Alkoholizm	11	27	20	37
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	0	0	5	5
Zdarzenia losowe	1	4	2	3
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MP i PS-03 Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nagłowicach za rok 2021 i 2022.

Dominującymi problemami w rodzinach korzystających ze wsparcia pomocy społecznej jest długotrwała choroba, a w następnej kolejności: ubóstwo, niepełnosprawność i bezrobocie. Znaczną liczbę stanowią rodziny niepełne, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudności życiowych. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jest najczęstszą przyczyną trudności w pełnieniu prawidłowych ról społecznych i rodzicielskich.

Tabela nr 3.

Typy rodzin, ze względu na liczbę dzieci w rodzinie, objętych pomocą społeczną w latach 2021– 2022

Rodziny	Rok	
	2021	2022
Ogółem	190	146
W tym z dziećmi	56	48
O liczbie dzieci:		
1	17	11
2	19	16
3	14	12
4	3	6
5	2	3
6	1	0
7 i więcej	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nagłowicach za rok 2021 i 2022.

Z powyższej tabeli wynika, że dominującą grupę stanowią rodziny z 1 lub 2 dzieci.

W wyniku dysfunkcji, które dotyczą rodziny objęte wsparciem dochodzi do sytuacji kryzysowych, kiedy należy zabezpieczyć dobro małoletnich dzieci poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej. Liczbę dzieci przebywających w systemie pieczy zastępczej przedstawiają dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jędrzejowie.

Tabela nr 4. Umieszczenie dzieci w rodzinach zastępczych

Rok				
Rodzaj pieczy zastępczej	2021		2022	
	Liczba podmiotów	Liczba dzieci przebywających	Liczba podmiotów	Liczba dzieci przebywających
Rodziny zastępcze spokrewnione	4	7	4	7
Rodziny zastępcze niespokrewnione niezawodowe	0	0	0	0
Rodziny zastępcze zawodowe, w tym pogotowie rodzinne i zawodowe specjalistyczne	0	0	0	0
Rodzinne domy dziecka	0	0	0	0
Placówki opiekuńczo wychowawcze	1	1	1	1
Ogółem	5	8	5	8

Źródło: Dane z PCPR Jędrzejów

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dała gminom możliwość przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom poprzez wspieranie rodzin, w tym m.in. przez asystenta rodziny.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nagłowicach od 2013 r. zatrudnia asystenta rodziny. Asystent rodziny współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia w zakresie kształtowania i rozwijania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów z jakimi boryka się osoba wspierana; wzbudzaniu w niej wiary w swoje możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez nią za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazanie rodzinom i osobom możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenie poczucia wpływu na swoje życie oraz podwyższenie samooceny.

Praca asystenta rodziny ukierunkowana jest na udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych. Do zadań asystenta należy m. in. wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.

Działania asystenta zmierzają do osiągnięcia przez rodzinę pełnej samodzielności oraz zaradności życiowej. Podejmowane działania są ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną. W przypadku, kiedy dziecko umieszczone zostaje w pieczy zastępczej, mając na uwadze jego więzi emocjonalne z rodziną i środowiskiem, motywuje się rodziców do zmiany oraz tworzenia warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. W celu zapobiegania umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej i wzmacnianiu rodziny w wypełnianiu podstawowych funkcji zachodzi daleko idąca potrzeba wsparcia rodziny.

Asystent zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną w tym dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny oraz monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

Do efektów pracy asystenta z rodzinami należy zaliczyć m. in.:

1. Podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców,
2. Nabycie umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz rozsądnego gospodarowania budżetem domowym przez wspieranych,
3. Podjęcie terapii leczenia uzależnień przez członków rodziny dotkniętych problemem nadużywania alkoholu i innych substancji uzależniających,
4. Poprawę sytuacji materialno-bytowej rodzin,
5. Aktywizację zawodową osób pozostających poza rynkiem pracy,
6. Poprawę relacji rodzinnych,
7. Podjęcie leczenia psychiatrycznego,
8. Podniesienie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych,
9. Powrót dzieci do rodziny naturalnej, odzyskanie władzy rodzicielskiej.

Tabela nr 5. Typy rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2021 – 2022:

Rodziny	Rok	
	2021	2022
Ogółem	14	15
Liczbę dzieci w rodzinie:		
1	5	5
2	3	3
3	4	4
4 i więcej	2	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nagłowicach za rok 2021 i 2022.

Bardzo ważne jest wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych. Poprzez udzielanie informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę, możliwości skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny oraz wsparcia finansowego w postaci jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest metoda analizy sytuacji społeczności lokalnej oceniającą zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne czynniki mogące mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego. Skupia się na analizie takich czynników jak:

- mocne strony (czynniki wewnętrzne odróżniające pozytywnie badaną działalność od działalności prowadzonej przez inne podmioty działające na danym sektorze i regionie, które odpowiednio wykorzystane mogą stać się siłami napędowymi rozwoju);
- słabe strony (czynniki wewnętrzne wpływające na ograniczenie rozwojowe działalności);
- szanse (uwarunkowania, które przy umiejętnym wykorzystaniu mogą wpłynąć pozytywnie na rozwój);
- zagrożenia (tendencje i zjawiska w otoczeniu, które mogą stanowić bariery lub utrudnienia rozwoju).

MOCNE STRONY – Strategia rozwoju Gminy Nagłowice do roku 2030, - Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na obszarze Gminy Nagłowice na 2023 r., - Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nagłowice 2021 - 2023 - dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, - wspieranie instytucji i organizacji zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy	SŁABE STRONY - bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin w zakresie wykorzystywania własnych zasobów, - bierna postawa rodziców i bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, - rosnąca niewydolność rodziców w procesie wychowawczym, - bezrobocie, - wysokie koszty utrzymania rodzin, - zwiększenie występowania chorób psychicznych w rodzinach, - brak zaplecza zabezpieczającego egzekucje eksmisji sprawców przemocy w rodzinie, - brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia - współwystępowanie uzależnienia i przemocy
---	--

domowej, - powoływanie grup diagnostyczno – pomocowych, - wystarczająca ilość i dobra jakość funkcjonowania placówek oświatowych na terenie gminy, - wsparcie dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, opieka psychologiczno- pedagogiczna w szkołach i przedszkolach, - funkcjonowanie Karty Dużej Rodziny, - funkcjonowanie placówek ochrony zdrowia na terenie gminy, - duże zaangażowanie władz w realizację zadań na rzecz wspierania rodzin, - współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi w rozwiązywaniu problemów uzależnień, - otwartość władz samorządowych na współpracę ze środowiskiem lokalnym, - podnoszenie kompetencji zawodowych poprzez udział pracowników GOPS w szkoleniach i konferencjach, - współpraca pracowników GOPS z nauczycielami i pedagogami szkolnymi w rozwiązywaniu problemów rodzin, - udzielanie pomocy finansowej oraz pomocy w formie świadczeń niepieniężnych osobom/rodzinom będącym w trudnej sytuacji rodzinnej, - przyznawanie stypendiów, - współpraca z Policją, - współpraca z kuratorami, - systematyczne monitorowanie rodzin, - dobra współpraca pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za pomoc rodzinom, - współpraca z Gminnym Ośrodkiem Kultury.	w rodzinie, - bezradność i roszczeniowość rodzin korzystających z pomocy społecznej (wzorce pokoleniowe), - uzależnienie rodzin od świadczeń z pomocy społecznej, - stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych, - niechęć do współpracy ze strony rodzin, - brak Poradni Rodzinnej, - brak rodzin wspierających, - niski poziom aktywności beneficjentów pomocy społecznej zmierzających do poprawy sytuacji rodzinnej, - brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, - utrudniony dostęp do specjalistycznego poradnictwa, - ukrywanie problemów.
SZANSE - upowszechnienie informacji w środowisku na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych, - upowszechnienie informacji na temat pracy asystenta rodziny, - podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami, - wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczych rodzin, - problem uzależnienia traktowany jako problem społeczny, - inicjowanie działań zmierzających do animacji i aktywizacji środowiska lokalnego w niesienie pomocy osobom z problemem alkoholowym i problemem przemocy, - zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, - edukacja rodziców, w szczególności poprzez treningi	ZAGROŻENIA - trudności przy pozyskiwaniu środków pomocowych, - dostęp młodzieży i dzieci do alkoholu, - niewystarczająca możliwość sprostania potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień, - oznaki bezsilności i bezradności w społeczeństwie lokalnym, - zanik więzi i tradycji rodzinnych, - wzrost kosztów utrzymania rodziny, - wzrost zjawisk patologicznych (przemoc, narkomania, alkoholizm, inne uzależnienia), - zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców, - brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne, - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”,

umiejętności rodzicielskich, radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzania budżetem domowym, - wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, - aktywizacja osób przez pracowników socjalnych do zmiany swoich postaw życiowych, - możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych celem przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych kryzysem, - możliwość podnoszenia kompetencji osób pracujących z rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym.	- wzrost demoralizacji dzieci i młodzieży, - rosnąca ilość rodzin wieloproblemowych, - mała świadomość, gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, - rozwój patologii społecznych; - niewielka społeczność, której mieszkańcy są poddawani ocenie, - słabe uprzemysłowienie, - starzejące się społeczeństwo, - brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i formami spędzania przez nich wolnego czasu, - występowanie zjawiska przerzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje,
--	---

V. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami programu są:

- 1) rodziny zamieszkałe na terenie gminy Nagłowice, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, problemy bezrobocia, alkoholizmu i innego rodzaju dysfunkcje;
- 2) rodziny, w których dzieci zagrożone są umieszczeniem poza rodziną w pieczy zastępczej;
- 3) dzieci, które zostały już umieszczone w placówkach bądź rodzinach zastępczych i należy czynić działania w kierunku „naprawienia” rodziny i umożliwienia ich powrotu do domu rodzinnego „rodziny biologiczne”;
- 4) kobiety w ciąży, w szczególności w ciąży powikłanej, a także w sytuacji niepowodzeń położniczych, oraz rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem;
- 5) kobiety, które straciły dziecko bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych;
- 6) kobiety, które po porodzie nie zabrały dziecka do domu z powodu: poronienia, urodzenia dziecka martwego, urodzenia dziecka z wadami wrodzonymi albo śmiertelnymi.

VI. CELE PROGRAMU

1. Cel główny:

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest: wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom oraz utrzymanie dziecka w rodzinie biologicznej lub umożliwienie powrotu do rodzinnego domu.

Cele szczegółowe :

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny;
2. Profilaktyka i interwencja w rodzinach zagrożonych dysfunkcją i dysfunkcyjnych;
3. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się pomaganiem rodzinie;
4. Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny;

Cel	Kierunki działań	Wskaźniki	Realizatorzy i partnerzy	Okres realizacji
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny	zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia (zasiłki celowe, okresowe i stałe, zasiłki pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, stypendia)	liczba osób i rodzin korzystających z poszczególnych form pomocy finansowej	Gmina Nagłowice / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2024 – 2026
	dożywianie dzieci w szkole	liczba osób objętych dożywianiem	Placówki oświatowe	
	podejmowanie działań na rzecz rodzin wielodzietnych – wydawanie Kart Dużej Rodziny	liczba osób, którym wydano Kartę Dużej Rodziny	Gmina Nagłowice / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
Profilaktyka i interwencja w rodzinach zagrożonych dysfunkcją i dysfunkcyjnych	systematyczne monitorowanie sytuacji dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem oraz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi przez pracowników socjalnych, dzielnicowych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną	liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z podziałem na przyczyny przyznawania pomoc	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2024 – 2026
	zapewnienie rodzinom dostępu do pomocy pedagogicznej, psychologicznej, prawnej, medycznej	liczba dzieci w rodzinach z problemami opiekuńczo – wychowawczymi;	Placówki oświatowe Placówki ochrony zdrowia PCPR Kuratorzy Sądowi Policja	
	zabezpieczenie środków na pobyt w pieczy zastępczej	kwota zabezpieczonych środków finansowych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej liczba dzieci umieszczonych interwencyjnie w pieczy zastępczej	Gmina Nagłowice / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
	zapewnienie wsparcia asystenta rodziny;	liczba dzieci w rodzinach z problemami opiekuńczo – wychowawczymi;	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
	monitorowanie rodzin zagrożonych uzależnieniami, motywowanie i kierowanie na terapię;	liczba osób uzależnionych skierowanych na terapię	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Kuratorzy Sądowi Zespół Interdyscyplinarny	
	podejmowanie działań interwencyjnych i poradniczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci;	liczba założonych niebieskich kart monitoring środowiska rodzin zagrożonych przemocą	Zespół Interdyscyplinarny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Kuratorzy Sądowi Policja	

	przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;	liczba spotkań grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego liczba założonych niebieskich kart	Zespół Interdyscyplinarny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Kuratorzy Sądowi Policja	
	zapewnienie pomocy usługowej dla rodzin z dziećmi w tym opiekuńczych i usługowych;	liczba przyznawanych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
	- tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;	- liczba rodzin wspierających;	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nagłowicach	
	- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez działania o charakterze sportowo – rekreacyjnym i kulturalnooświatowym	- liczba i rodzaj działań o charakterze sportowo-rekreacyjnym i kulturalnooświatowym na rzecz rodziny;	Placówki Oświatowe, Gminny Ośrodek Kultury, GKRPA, Świetlice wiejskie Organizacje pozarządowe, Kościoły , związki wyznaniowe	
	- organizowanie festynów, inicjatyw sportowo – rekreacyjnych, pikników rodzinnych, imprez okolicznościowych;			
Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się pomocą rodzinie	- podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych pracowników pomagających rodzinie poprzez udział w szkoleniach, seminariach, warsztatach, forach	liczba przeszkolonych pracowników	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Placówki oświatowe; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Zespół interdyscyplinarny	2024 – 2026
Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny	- stała współpraca z kuratorami sądowymi, funkcjonariuszami policji, pracownikami placówek oświatowych i ochrony zdrowia oraz przedstawicieli innych instytucji, działających na rzecz dziecka i rodziny; - organizowanie narad, szkoleń, konferencji i spotkań informacyjnych służących doskonaleniu systemu współpracy pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej i instytucjami oraz organizacjami zajmującymi się organizowaniem pomocy rodzinom;	- liczba podjętych wspólnie interwencji; - liczba osób objętych wsparciem; - liczba szkoleń spotkań, konferencji	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Policja; placówki oświatowe; placówki ochrony zdrowia; kuratorzy; organizacje pozarządowe;	2024 – 2026

Zakładane rezultaty podjętych działań:

- zintegrowanie działań na rzecz rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi;
- poszerzenie wiedzy instytucji na temat rodzin wymagających pomocy;
- dobór form pomocy dostosowanych do potrzeb;
- podnoszenie skuteczności działań pomocowych;
- podnoszenie bezpieczeństwa socjalnego rodzin;
- zwiększenie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców;
- aktywizacja społeczno – zawodowa rodziców.

VII. REALIZACJA PROGRAMU

Odbiorcy Programu

- rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Nagłowice, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze, problemy bezrobocia, alkoholizmu i innego rodzaju dysfunkcje;
- rodziny, w których władza rodzicielska została odebrana lub ograniczona poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej;
- rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Nagłowice, w tym zagrożone wykluczeniem społecznym.

Realizatorzy Programu

Założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 w Gminie Nagłowice powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Przy realizacji Programu współpracować winny:

- Urząd Gminy w Nagłowicach,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ,
- Komenda Powiatowa Policji ,
- Powiatowy Urząd Pracy ,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Jędrzejowie,
- Poradnia Leczenia Uzależnień ,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciw działania Przemocy Domowej w Nagłowicach,
- Sąd Rejonowy,
- kuratorzy sądowi,
- placówki oświatowe,
- podmioty/instytucje ochrony zdrowia,
- Gminny Ośrodek Kultury – GOK,
- Biblioteka Publiczna,
- Biblioteka Malucha,
- świetlice.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Program finansowany może być z trzech źródeł:

- 1) ze środków własnych z budżetu samorządu lokalnego,
- 2) z dotacji celowych z budżetu państwa,
- 3) ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł, np. środki unijne.

IX. MONITORING I EWALUACJA

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji działań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zabranych informacji i planowanych dalszych działań. Realizacja Programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami w celu osiągnięcia założonych działań oraz prowadzenia ewaluacji i monitoringu Programu. Monitorowanie i ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez przedkładanie przez Wójta Gminy Nagłowice w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy Nagłowice rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, sporządzonego na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Koordynatorem realizacji Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nagłowice na lata 2024-2026 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nagłowicach.

X. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 dla Gminy Nagłowice zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy, jakości życia rodzin, a szczególnie dzieci. Wsparcie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się z problemem.

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być poprawa funkcjonowania rodziny, zwiększenia poczucia bezpieczeństwa socjalnego, zmniejszenia ryzyka wykluczenia społecznego, zminimalizowanie negatywnych zachowań, a przede wszystkim stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. W myśl ww. ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi oraz organizacjami społecznymi.

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz.1426) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nagłowice na lata 2024 – 2026 będzie umożliwiał podejmowanie zintegrowanych kierunków działań realizowanych w zakresie opieki nad dziećmi i ich rodziną na terenie Gminy Nagłowice.